

NEN 3140

Benoemingen en verantwoordelijkheden in de elektrotechniek

Benoemingen in de NEN 3140: wie mag wat?

Volgens de Arbowet is een werkgever verantwoordelijk voor het veilig uitvoeren van werkzaamheden aan elektrotechnische installaties. In de praktijk geldt de norm NEN 3140 als een van de belangrijkste middelen om aan de Arbowet te voldoen. Hierin staat beschreven hoe medewerkers veilig kunnen werken aan elektrische laagspanningsinstallaties. Door het naleven van deze norm mag je er vanuit gaan dat daarmee wordt voldaan aan de wetgeving. Een geruststellende gedachte gezien de omvangrijke gevolgen die een overtreding van de Arbowet kan hebben!

Benoemingen

De NEN 3140 beschrijft per functie de bevoegdheden, taken en verantwoordelijkheden. Vanuit deze functieverdeling 'benoemt' (of 'aanwijzen') de werkgever de medewerkers voor de specifieke functies op basis van hun opleidingsniveau en werkervaring. Voorwaarde is dat medewerkers periodiek hun kennis en vaardigheden opfrissen door herinstructies te volgen. In deze benoemingen is er sprake van een hiërarchische opbouw:

Leek

Een Leek is een niet-kundig persoon op elektrotechnisch gebied. De Leek heeft daarom geen enkele elektrotechnische bevoegdheid.

Voldoende onderricht persoon

Een Voldoende onderricht persoon (VOP) mag slechts een beperkt aantal werkzaamheden uitvoeren en dan alleen die werkzaamheden waarvoor hij instructie heeft gehad. Hij weet gevaren bij de door hemzelf uitgevoerde werkzaamheden te herkennen en te voorkomen.

Vakbekwaam persoon

Een Vakbekwaam persoon (VP) heeft de bevoegdheden die noodzakelijk zijn om zijn takenpakket zelfstandig uit te kunnen voeren en is daarbij niet (noodzakelijk) beperkt in het aantal werkzaamheden. Een VP'er mag ook de toezicht houden op de werkzaamheden die de VOP'ers en Leken uitvoeren in de organisatie.

Installatie- of werkverantwoordelijke

Het hoogste niveau van de benoemingen zijn de Installatieverantwoordelijke en de Werkverantwoordelijke. Een Installatieverantwoordelijke is verantwoordelijk voor het veilig maken en houden van de elektrotechnische installatie en de bedrijfsvoering daarvan. Ook organiseert de Installatieverantwoordelijke de periodieke inspectie van de elektrische installatie en de elektrische arbeidsmiddelen, zoals handgereedschap.

De benoeming van Installatieverantwoordelijke wordt in veel bedrijven gecombineerd met Werkverantwoordelijke. De Werkverantwoordelijke heeft de verantwoording en de leiding over de werkzaamheden aan elektrotechnische installaties. Hij zorgt dat het personeel haar werkzaamheden veilig kan uitvoeren, de juiste instructies krijgt en op de hoogte wordt gebracht van eventuele risico's en procedures. Tevens draagt hij de zorg voor persoonlijke beschermingsmiddelen en hulpmiddelen die voor het veilig uitvoeren van werkzaamheden noodzakelijk zijn.

NEN 3140 trainingen en herinstructies

ROVC biedt tal van trainingen aan om mensen op te leiden voor bovenstaande benoemingen. Ook de NEN 3140 herinstructies maken onderdeel uit van ons aanbod. Meer informatie? **Kijk op www.rovc.nl/nen**

TAAKOMSCHRIJVING	BENOEMINGSNIVEAU	WERKZAAMHEDEN
Ontwerpen en leidinggeven	Installatie-of werkverantwoordelijke	Installaties ontwerpen en uitbreiden volgens normen en voorschriften Installaties beheren in een leidinggevende functie Medewerkers beoordelen en benoemen
Storingzoeken en modificeren	Vakbekwaam persoon	Aanpassen en ombouwen van complexere installaties: PLC, frequentieregelaars, softstarters, noodstopvoorzieningen, veiligheidscircuits, analyseren van storingen
Storingzoeken 2e lijns	Vakbekwaam persoon	Meten, af- en inschakelen, controleren, werken in/aan schakelkasten, onderdelen repareren en vervangen
Storingzoeken 1e lijns	Voldoend onderricht persoon	Zekeringen verwisselen, mespatronen trekken, lampen en armaturen vervangen, thermische pakketen resetten, motoren af- en aankoppelen, stopcontacten en schakelaars vervangen, verlengsnoeren maken
Keuren elektrisch handgereedschap	Voldoend onderricht persoon	Keuren van: boormachines, decoupeerzagen, soldeerbouten, looplampen, lasmachines, zwerfkasten, koffiezetapparaten, computers, wasmachines
-	Leek	-

Wie benoemt of wijst aan?

De hoogst verantwoordelijke voor de Arbowetgeving benoemt de personen. Meestal betreft dit de werkgever zelf of wordt dit gedaan door een gedelegeerde, zoals een Werkverantwoordelijke. In de praktijk worden taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden schriftelijk vastgelegd en bekrachtigd door ondertekening van werkgever en werknemer.

Structurele implementatie NEN 3140

Veilig werken structureel inbedden in een organisatie vraagt om meer dan een advies alleen. ROVC helpt daarom met het wegwijs maken in de NEN 3140. Wij ontzorgen diverse organisaties en hun personeel om de norm structureel in de bedrijfsvoering te implementeren en te borgen. Wil jij een goed geborgd veiligheidsbeleid voor uw organisatie? Wij ondersteunen u graag.

Aangenaam, Lilian Schepers!

Wanneer u een opleidingsvraag over de NEN 3140 heeft, is de kans groot dat ik u te woord sta. Als accountmanager bij ROVC voorzie ik organisaties van advies en beantwoord ik uw vragen over de NEN 3140.

Heeft u behoefte aan NEN 3140 trainingen of wilt u de norm structureel in de bedrijfsvoering implementeren?

Een offerte kunt u bij mij aanvragen, via lilianschepers@rovc.nl of bel 06 - 83 41 02 50.

“Een opleidingsvraagstuk over de NEN 3140? Ik sta u graag te woord!”

Termijn voor herinstructie

Bepaal voor de periodieke instructietermijn aan de hand van onderstaande vragen uit de norm NEN 3140:2011.

A) Wat is de ervaring van de personen?

veel ▶ 0 punten

weinig ▶ 10 punten

B) Wat is de aard van de werkzaamheden?

eenvoudig ▶ 0 punten

gemiddeld ▶ 5 punten

complex ▶ 10 punten

C) Hoe vaak worden werkzaamheden uitgevoerd?

zelden ▶ 5 punten

regelmatig ▶ 0 punten

vaak ▶ 5 punten

D) Wat zijn de werkomstandigheden?

volledig spanningsloos ▶ 0 punten

regelmatig nabij spanningsvoerende delen ▶ 5 punten

af en toe onder spanning werken ▶ 10 punten

E) Hoe is de omgeving van de werkplek?

overzichtelijk en met weinig gevaren ▶ 0 punten

onoverzichtelijk of met veel gevaren ▶ 10 punten

F) Wat is de mate van toezicht door leidinggevende?

zelden ▶ 10 punten

regelmatig ▶ 5 punten

voortdurend ▶ 0 punten

G) Wat is de mate van verandering van de werkzaamheden?

weinig ▶ 5 punten

regelmatig ▶ 0 punten

H) Wat is de ervaring over de laatste 10 jaar binnen het bedrijf met (bijna) ongevallen:

geen betrouwbare informatie beschikbaar ▶ 10 punten

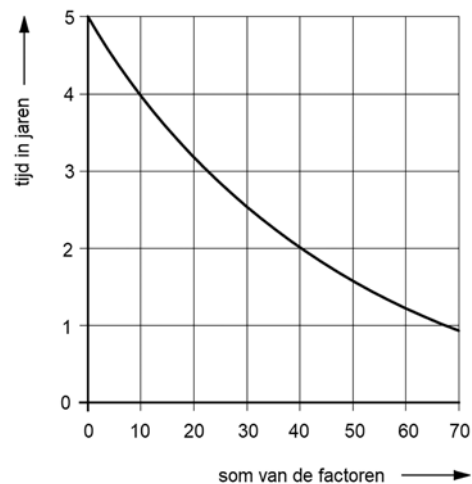
geen sprake van ernstige (bijna) ongevallen ▶ 0 punten

één of meer ernstige (bijna) ongevallen ▶ 10 punten

Uitkomst

Vraag	Punten
A	
B	
C	
D	
E	
F	
G	
H	
Totaal	

Herinstructietermijn

ROVC

Adres : Copernicuslaan 35
6716 BM Ede
Telefoon : 0318 - 698 698
E-mail adres : info@rovc.nl
Website : www.rovc.nl